

УКРАЇНА

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

**Постійна комісія з питань охорони здоров'я
та захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС**

ВИСНОВОК

12 червня 2014 року
м. Чернігів

Щодо перегляду меж зон
радіоактивного забруднення

Розглянувши лист Міністерства екології та природних ресурсів України (Мінприроди України) від 06.05.2014 № 5/1-7/5207-14 щодо перегляду меж зон радіоактивного забруднення, постійна комісія відмічає, що експертний висновок про радіологічний стан населених пунктів Чернігівської області, підготовлений експертною групою Національної комісії з радіаційного захисту населення України розглядався на розширеному засіданні постійної комісії обласної ради з питань охорони здоров'я та захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС 8 серпня 2013 року. За результатами розгляду постійною комісією прийнято відповідний висновок, який було надіслано Міністерству екології та природних ресурсів України.

Чернігівщина є однією з найбільш уражених чорнобильським лихом областей України.

У населених пунктах Козелецького, Корюківського, Новгород-Сіверського, Ріпкинського, Семенівського, Сосницького та Чернігівського районів, що відносяться до території радіоактивного забруднення, проживає більше 60 тис. постраждалих осіб, у тому числі майже 12,0 тис. потерпілих дітей.

Незважаючи на впровадження комплексу заходів по захисту постраждалого населення, стан його здоров'я має стійку тенденцію до погіршення, про що свідчить зростання показників захворюваності, хворобливості, смертності та виходу на інвалідність.

За післяаварійний період значно зріс рівень захворюваності жителів забруднених територій на патологію органів дихання, серцево-судинної та ендокринної систем, шлунково-кишкового тракту та щитовидної залози. Особливо турбує зростання рівня онкологічних захворювань.

Люди, які мешкають на територіях віднесених до зон радіоактивного забруднення, отримали опромінення, що загрожує їм тими чи іншими медичними наслідками, настання яких прогнозувати для кожної окремої людини неможливо.

Таким чином, жителі радіоактивно забруднених територій потребують збереження свого статусу громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи та, в першу чергу, чітко прописаного соціального захисту у випадку виникнення захворювань. Тобто це можливість отримання безкоштовного обстеження та лікування: пільгові рецепти при амбулаторному лікуванні, можливість пільгового оперативного лікування та терапевтичного стаціонарного лікування.

Крім того, необхідно переглянути і питання пов'язування захворювань зі стійкою втратою працездатності з наслідками радіоактивного впливу по всіх нозологічних формах.

Для розвитку патологічного процесу немає порогу дозового опромінення та його давності.

Ще однією проблемою, актуальною саме для територій, які зазнали опромінення радіоактивним йодом, є захворювання на рак щитовидної залози.

Захворюваність на рак щитовидної залози розтягнута в часі, оскільки найшвидше реалізувались ті онкологічні захворювання, де було вище дозове навантаження.

Менші дозові навантаження відтермінували захворюваність на пізніший час. На сьогодні, за даними КНДІ ендокринології, немає тенденції до зниження захворюваності на рак щитовидної залози, причому хворіють люди з самими різними дозовими навантаженнями.

Тому, відмова у визначенні статусу інвалідів постраждалим від наслідків Чорнобильської катастрофи, які отримали дозове навантаження на щитовидну залозу та захворіли на рак щитовидної залози після досягнення повноліття, і встановлення для них причинного зв'язку захворювання з наслідками цього опромінення - це повне ігнорування дійсного стану наслідків Чорнобильської катастрофи і потребує корекції саме на законодавчому рівні.

На нашу думку, необхідно внести зміни до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», а саме – доповнити частину 1 статті 11 пунктом 7) наступного змісту:

7) хворі на рак щитовидної залози з числа громадян, які отримали опромінення щитовидної залози радіоактивним йодом внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Діти, які народились після аварії на ЧАЕС від мешканців радіаційно забруднених територій, та проживають на цих територіях від народження, також потребують збереження статусу для отримання соціальних гарантій у випадках, коли стан їх здоров'я буде потребувати надання медичної допомоги.

Проблемним залишається обмежене фінансування закладів, що надають медичну допомогу чорнобильцям. Протягом останніх років практично не виділяються кошти на придбання діагностичного обладнання.

Чорнобильська катастрофа ще більше загострила демографічну ситуацію в області.

Експертний висновок про радіологічний стан населених пунктів Чернігівської області підготовлений без всебічного вивчення питання та без врахування усіх критеріїв зонування, щільності забруднення ґрунту, спостереження за дозами опромінення жителів населених пунктів, суцільного радіологічного моніторингу харчових продуктів, відповідного інформування населення та органів виконавчої влади і місцевого самоврядування постраждалих районів.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» критеріями збурювання є щільність забруднення ґрунту ізотопами цезію, стронцію або плутонію. Експертна група при підготовці експертного висновку керувалася тільки даними про щільність забруднення ґрунту ізотопами цезію.

Через обмежене фінансування, у 2011 році частково проведено обстеження населення лише Корюківського, Новгород-Сіверського, Сосницького та Чернігівського районів на вміст в організмі радіонуклідів цезію. Зовсім не проводилося обстеження по цьому показнику жителів Ріпкинського і Семенівського районів.

На 2012 рік Міністерство надзвичайних ситуацій України довело області обсяг фінансування для проведення робіт з дозиметричної паспортизації радіоактивно забруднених внаслідок аварії на ЧАЕС населених пунктів тільки 13,3 тис. грн.

У 2013 році через обмеженість бюджетного фінансування дозиметрична паспортизація радіоактивно забруднених територій виконувалася в незначних обсягах.

Питання перегляду переліку населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, потребує науково-обґрунтованого та виваженого підходу, адже найбільш забрудненою виявилася територія області, ґрунтовий покрив якої становлять кислі, малогумусні, низькобуферні ґрунти піщаного і супіщаного гранулометричного складу, які дуже чутливі до антропогенного впливу.

Як свідчать дослідження Чернігівської філії Державної установи «Держгрунтохорона», складно-піщані та супіщані дерново-підзолисті ґрунти мають високі коефіцієнти переходу цезію-137 та стронцію-90 у продукцію рослинництва, що, в свою чергу, є причиною виробництва продукції з перевищенням допустимих рівнів вмісту радіонуклідів цезію-137 та стронцію-90 у продуктах харчування та питній воді, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.05.2006 № 256 (далі – ДР-2006).

За даними Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи («Радіологічний стан територій, віднесених до зон радіоактивного забруднення». Київ, 2008 рік), територія області площею 1,1 тис.км² забруднена ізотопами плутонію (²³⁸⁺²³⁹⁺²⁴⁰Pu) щільністю від 0,0054 до 0,1 Кюрі/км².

Межі цієї території практично співпадають з межами зон радіоактивного забруднення, визначеними постановою Кабінету Міністрів Української РСР від 23.07.1991 № 106 «Про організацію виконання постанов Верховної Ради Української РСР про порядок введення в дію законів Української РСР «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» та «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (зі змінами).

Виведення населених пунктів області за межі зон гарантованого добровільного відселення та посиленого радіоекологічного контролю і зняття обмежень за радіаційним фактором у веденні господарської діяльності на цих територіях неминуче призведе до руйнування системи радіоекологічного моніторингу сільськогосподарських угідь, продукції, і, відповідно, до припинення застосування запобіжних заходів для отримання відносно чистої в радіоекологічному відношенні продукції, що спричинить підвищення дозового навантаження на населення.

Законодавством України не врегульовано питання щодо надання пільг та виплати компенсацій постраждалим жителям зон забруднення, забезпечення житлом переселенців з радіоактивно забруднених територій, здійснення медико-санітарного забезпечення постраждалих громадян в разі прийняття рішення про зміну статусу населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Експертний висновок про радіологічний стан населених пунктів Чернігівської області, підготовлений експертною групою Національної комісії з радіаційного захисту населення України, повторно розглянуто Козелецькою, Корюківською, Новгород-Сіверською, Ріпкинською, Семенівською, Сосницькою та Чернігівською районними радами.

За результатами розгляду районні ради звернулися до обласної ради з пропозицією про недоцільність внесення обласною радою подання щодо зміни статусу населених пунктів Чернігівської області, віднесених до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Враховуючи вищезазначене, керуючись частиною 4 статті 47 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», постійна комісія прийшла до висновку:

Вважати недоцільним вносити на розгляд пленарного засідання обласної ради питання щодо перегляду меж зон радіоактивного забруднення на підставі експертного висновку про радіологічний стан населених пунктів Чернігівської області, підготовлений експертною групою Національної комісії з радіаційного захисту населення України, для погодження зміни статусу населених пунктів Чернігівської області, віднесених до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Голова постійної комісії

В.О. Зуб